

1 Ciutadania

Tots els ciutadans, que també formen part per raons òbvies dels altres marcs d'acció definits en aquesta estratègia, desenvolupen importants papers en relació a l'educació ambiental i la sostenibilitat: tots som consumidors i/o usuaris de béns i serveis en la vida quotidiana, i per tant, interrelacionam amb més o menys intensitat d'impactes sobre l'entorn.

Tota persona té, a més, capacitat d'influència tant directa com indirecta a través de la participació en les decisions sobre polítiques, programes i accions amb incidència ambiental. També tots podem ser, en qualque moment, educadors: actuant com a pares i mares, monitors de temps lliure, voluntaris de qualque associació, en els nostres grups d'amistat, en el lloc de treball...

Perquè tots puguem ser baules cap a la sostenibilitat, cal la conscienciació, la participació i la formació de cadascú en matèria de medi ambient i en les problemàtiques ambientals concretes. Es constata, no obstant, que l'educació ambiental ha arribat a bona part dels ciutadans quan l'educació bàsica ja està completada i, per tant, quan és més difícil aconseguir resultats educatius mesurables en canvis de pensaments, d'actituds i de conductes.

D'altra banda, els ciutadans reben una gran quantitat d'informació ambiental, a través de la premsa escrita, la ràdio i la televisió. Ara bé, sovint els receptors d'aquesta informació no han rebut una formació en educació ambiental suficient, de manera que en molts casos les dades que aporten els mitjans de comunicació no poden ser correctament processades i, sobretot, tampoc no poden ser transformades en nous valors, actituds i comportaments a favor del medi.

La ciutadania, doncs, és un marc d'acció de gran transcendència, que afecta la nostra vida quotidiana: resulta imprescindible per assolir qualsevol canvi en relació a l'entorn socioecològic i a favor de la sostenibilitat socioambiental. Sense els ciutadans no és possible la transformació social. La ciutadania és destinatària darrera de bona part de les accions dels altres marcs d'acció, però també té el seu àmbit propi d'actuacions, especialment en les associacions o entitats ciutadanes. És en elles on els ciutadans i ciutadanes poden desenvolupar el seu dret a participar en la construcció de la sostenibilitat.

Les associacions són, per tant, no només destinatàries de l'educació ambiental sinó que també actuen (especialment les entitats ecologistes, però també les de consumidors, veïns, juvenils, o d'esplai) com a promotors de campanyes i programes d'educació ambiental. En aquest sentit cal destacar la seva imprevisible i sempre potent creativitat, la seva autonomia en relació a polítiques de partit, i la seva gran capacitat per adherir-se a accions solidàries a favor de la gent i a favor del medi ambient.

Sectors:

Es tracta d'un marc d'acció molt heterogeni, que als efectes d'aquesta estratègia dividim en els següents sectors:

1. Ciutadans en general: conjunt heterogeni de tota la població, destinatari passiu de programes d'educació ambiental, i part activa en accions de gran transcendència social: consum, educació i formació, temps lliure, eleccions democràtiques, etc.

2. Associacions de caràcter ambiental: les entitats ecologistes i conservacionistes, i també altres aparentment contràries (com les de caçadors i pescadors aficionats) o favorables (per exemple, les de protecció d'animals i plantes) són alguns dels actors més destacats pel que fa a la divulgació i la sensibilització sobre la problemàtica socioambiental. De fet, són instruments de participació d'allò més populars i efectius en la nostra societat. La seva influència i el seu camp d'actuació s'estenen positivament cap als altres marcs d'acció, sobretot pel seu esperit crític i la seva independència de partits polítics o sectors econòmics.

3. Associacions ciutadanes en general: qualsevol entitat que agrupi ciutadans i ciutadanes, de tipus esportiu, cultural, artístic, veïnal, social, juvenil, o de cooperació, és un àmbit privilegiat al qual adreçar accions d'educació ambiental. Qualsevol associació també és o pot ser un instrument actiu per a la difusió d'iniciatives ambientals. Alguna d'aquestes entitats, especialment les d'esplai infantil i juvenil, les associacions de consumidors i les de veïns, ja tenen una llarga experiència en l'educació ambiental i en la participació en la recerca i proposta de solucions per a la problemàtica ambiental.

1 Ciutadania

Objectius interns

Sectors:
Associacions de caràcter ambiental
Associacions ciutadanes en general

Organització

1.1. Promoure el voluntariat ambiental

1.1.1. Informació a les entitats i associacions, i a la ciutadania en general, sobre la finalitat i les característiques del voluntariat ambiental.

1.1.2. Creació de sistemes de formació inicial i permanent per promoure o millorar la capacitat del voluntariat ambiental.

1.1.3. Establiment de sistemes de coordinació entre les associacions de voluntariat ambiental.

1.1.4. Creació de sistemes de comunicació (butlletí, web, o similar) entre les associacions de voluntariat ambiental.

1.1.5. Establiment d'acords entre les associacions i les administracions per tal de cercar i obtenir suport (en finançament, infraestructures i logística) per desenvolupar activitats de caràcter ambiental.

1 Ciutadania

Objectius interns

Sectors:
Associacions de caràcter ambiental
Associacions ciutadanes en general

Formació inicial del personal

1.2. Promoure l'educació ambiental dins les associacions

- 1.2.1.** Promoció de l'educació ambiental a les organitzacions que no desenvolupen programes o activitats educatives pròpies.
- 1.2.2.** Desenvolupament de programes de formació en educació ambiental per a responsables de les associacions ciutadanes.
- 1.2.3.** Foment de la cooperació entre associacions que realitzen activitats d'educació ambiental.
- 1.2.4.** Incorporació de criteris ambientals en la gestió de l'associació.
- 1.2.5.** Difusió d'informacions ambientals en els comunicats interns.

1 Ciutadania

Objectius interns

Sectors:
Associacions de caràcter ambiental
Associacions ciutadanes en general

Formació permanent del personal

1.3. Millorar i incrementar els coneixements sobre medi ambient dels ciutadans de les Illes Balears

1.3.1. Col·laboració en les investigacions sobre la percepció dels ciutadans sobre els temes ambientals i sobre les estratègies més adients per estendre l'educació ambiental entre la ciutadania.

1.3.2. Adopció i difusió d'actituds i pautes de comportament més sostenibles en tots els àmbits de la vida quotidiana.

1.3.3. Difusió d'experiències de formes de viure sostenibles.

1.3.4. Difusió activa de les informacions, dades, investigacions, iniciatives i fets sobre el medi ambient, que siguin rellevants per a la societat.

1 Ciutadania

Objectius interns

Sectors:
Associacions de caràcter ambiental
Associacions ciutadanes en general

Informació i/o comunicació internes

1.4. Difondre la informació ambiental

- 1.4.1.** Difusió d'informació ambiental adreçada de forma específica a les entitats i associacions ciutadanes.
- 1.4.2.** Organització d'experiències d'educació ambiental (cursos, demostracions, fulletons, vídeos, etc.) per difondre informació que fomenti actituds i comportaments responsables envers el medi ambient.
- 1.4.3.** Col·laboració en la creació d'un Centre d'Informació i Documentació Ambiental i en l'aportació d'informació.
- 1.4.4.** Millora dels procediments per potenciar la participació dels ciutadans i les associacions en la política i la gestió ambientals.

1 Ciutadania

Objectius interns

Sectors:
Ciutadans en general
Associacions de caràcter ambiental
Associacions ciutadanes en general

Millora de la qualitat de l'activitat pròpia

1.5. Col·laborar i participar en la resolució de problemes ambientals

1.5.1. Col·laboració amb els organismes i associacions locals que treballin per la millora ambiental i en la prevenció de riscos ambientals o amenaces per a la salut.

1.5.2. Col·laboració i participació en el disseny i realització de campanyes ambientals.

1.5.3. Participació activa en el disseny, aplicació i avaluació de plans de millora ambiental o desenvolupament sostenible a nivell local.

1.5.4. Millora de la pròpia formació i capacitat per a la resolució dels problemes ambientals.

1.5.5. Participació en el debat democràtic sobre temes socioambientals.

1.5.6. Incorporació d'activitats a favor de la sostenibilitat en els programes desenvolupats per les associacions.

1 Ciutadania

Objectius interns

Sectors:
Associacions de caràcter ambiental
Associacions ciutadanes en general

Millora de la qualitat de l'activitat pròpia

1.6. Promoure, reforçar i realitzar campanyes i activitats d'educació ambiental adreçades a la població en general

- 1.6.1.** Col·laboració en l'avaluació i detecció de les qüestions ambientals que preocupen i interessen als col·lectius socials i als ciutadans en general.
- 1.6.2.** Assessorament de les associacions ciutadanes en temes de medi ambient i desenvolupament sostenible per part de les associacions ambientals i les administracions competents.
- 1.6.3.** Realització de jornades d'intercanvi en temes d'educació ambiental i medi ambient entre les associacions ciutadanes.
- 1.6.4.** Adopció de criteris de sostenibilitat en el disseny de les campanyes d'educació ambiental engegades, com també en els mitjans que s'emprin.

1 Ciutadania

Objectius externs

Sectors:
Associacions de caràcter ambiental
Associacions ciutadanes en general

Educació i/o Formació a altres marcs i sectors

1.7. Promoure la col·laboració ciutadana en la gestió dels espais naturals

- 1.7.1.** Realització de campanyes entre els socis, i entre la ciutadania en general, sobre la necessitat de col·laborar en la conservació dels espais naturals.
- 1.7.2.** Difusió d'informació sobre bones pràctiques als espais naturals de les Balears i de la resta del món.
- 1.7.3.** Promoció d'associacions de col·laboradors i protectors dels espais naturals.
- 1.7.4.** Organització de processos de formació adreçats a col·lectius específics (caçadors, agricultors, excursionistes, turistes, etc.) en relació amb la necessitat de col·laborar en la conservació dels espais naturals.
- 1.7.5.** Organització d'activitats que augmentin la identificació i la implicació de la població resident o propera en la conservació dels espais naturals (re població, reconstrucció, apadrinaments, exposicions, etc.).

1 Ciutadania

Objectius externs

Sectors:
Associacions de caràcter ambiental
Associacions ciutadanes en general

Educació i/o Formació a altres marcs i sectors

1.8. Promoure la responsabilitat ambiental en la vida quotidiana

1.8.1. Establiment de vies de col·laboració i acords amb les institucions, les entitats i les associacions directament relacionades amb el consum de béns i serveis.

1.8.2. Realització de campanyes als centres de consum (com ara les grans superfícies, el petit comerç, o els centres d'esbarjo) sobre l'ús sostenible de productes i serveis.

1.8.3. Realització de campanyes específiques durant períodes intensos de consum (com ara per Nadal, a començament de curs, o durant les rebaixes).

1.8.4. Realització d'activitats formatives i informatives per a una vida quotidiana més sostenible (sobre comerç just, agricultura ecològica i temes relacionats).

1.8.5. Col·laboració en la investigació sobre la percepció que tenen els consumidors i els usuaris de la repercussió ambiental dels seus hàbits.

1 Ciutadania

Objectius externs

Sectors:
Ciutadans en general
Associacions de caràcter ambiental
Associacions ciutadanes en general

Coordinació i/o Cooperació amb altres marcs i sectors

1.9. Participar en la gestió i la política ambiental

1.9.1. Utilització dels canals de participació pública en temes ambientals que l'administració posa a l'abast dels ciutadans.

1.9.2. Foment de la participació ciutadana com a instrument de la gestió ambiental.

1.9.3. Col·laboració en la difusió d'informació sobre els resultats de la gestió ambiental que fa l'administració.

1 Ciutadania

Objectius externs

Sectors:
Associacions de caràcter ambiental
Associacions ciutadanes en general

Coordinació i/o Cooperació amb altres marcs i sectors

1.10. Col·laborar i coordinar-se amb altres associacions i amb l'administració en temes relacionats amb l'educació ambiental

1.10.1. Participació en el Fòrum d'Educació Ambiental de les Illes Balears.

1.10.2. Col·laboració amb els organismes públics i diferents sectors socials en l'elaboració d'estratègies de desenvolupament sostenible.

1.10.3. Participació del diàleg crític entre les associacions, els sectors econòmics i les administracions locals en tasques i activitats dirigides a la millora ambiental i al canvi cap a la sostenibilitat.

1.10.4. Facilitació de les iniciatives dels diferents agents socials, associacions i col·lectius de la comunitat en matèria d'educació ambiental.

1.10.5. Col·laboració amb els diversos organismes, associacions i institucions actives en el camp de l'educació ambiental a tots els nivells.

